

ПРЕДВАРИТЕЛНО ПРОУЧВАНЕ НА ПРОТЕКТИВНИЯТ ЕФЕКТ НА S- АДЕНОЗИЛМЕТИОНИН ВЪРХУ МЕТАБОЛИТНИТЕ И ПОВЕДЕНЧЕСКИ НАРУШЕНИЯ ПРИ ПЛЪХОВЕ НА ВИСОКО-ФРУКТОЗНА ДИЕТА

К. Братоева, М. Ефтимов¹, С. Вълчева-Кузманова¹, Г. Бежарова

Key words: fructose, dyslipidemia, oxidative stress, behavior abnormalities

УВОД

Нарастващата консумация на храни с високо съдържание на фруктоза, особено от деца в подрастваща възраст, води до затлъстяване, увеличава честотата на захарния диабет, дислипидемиите и сърдечно-съдовите заболявания, които представляват основни компоненти на метаболитния синдром (1). Автори съобщават, че развитието на тези метаболитни нарушения и свързаният с това системен оксидативен стрес имат ефект и върху психическото здраве, като засягат когнитивните функции и емоции (2).

Данни от предишни наши изследвания показаха, че при експериментален модел на метаболитен синдром (3) се развиват затлъстяване, акумулиране на ТГ в черния дроб съпроводено с дислипидемия хиперурикемия, хипергликемия и оксидативен стрес и положителна корелация между някои от тези показатели.

Механизмите, чрез които метаболитните нарушения водят до поведенчески разстройства, са все още неизяснени.

High fructose consumption causes metabolic syndrome (MS). Authors reported that oxidative stress and other components of MS have an effect on mental health, compromising cognitive function and emotions. S-adenosylmethionine (SAM-e) is a nutrient possessing a wide variety of effects including antioxidant and antidepressive.

The aim of the present study was to investigate the effects of SAM-e on metabolic abnormalities and on rat behavior in a model of metabolic syndrome induced by high fructose intake.

Male Wistar rats (n=21) were used in the experiment. They were divided into 3 groups: control, fructose fed (35 %, 16 weeks), fructose fed and treated with SAM-e (20 mg/kg b.w., 16 weeks). Glucose and triglycerides (TG) were measured as markers of metabolic abnormalities. Malondialdehyde (MDA) was the marker of oxidative stress. The working memory was investigated in the object recognition test (ORT).

Our data showed that fructose feeding caused significant metabolic abnormalities and memory deficits. SAM-e reduced significantly plasma TG ($p < 0.005$) and MDA ($p < 0.001$). It prevented fructose-induced reduction of recognition index in the ORT.

In conclusion, SAM-e prevented metabolic abnormalities and object recognition memory impairment in rats with high fructose-induced MS.

УНС по патофизиология, Катедра по физиология и патофизиология

¹Катедра по предклинична и клинична фармакология и токсикология

МУ- Варна

Някои проучвания са установили връзка между нивата на липидите, маркерите на липидна пероксидация и когнитивните функции, свързани с повишена честота на атеросклероза, съдови увреждания на централната нервна систе-

ма или метаболитна дисфункция, засягаща синаптичната пластичност (4-5).

S-аденозилметионин е нутриент, притежаващ голямо разнообразие от ефекти, някои от които са с доказани антиоксидантно и антидепресивно действие. Като донор на метилови групи той е прекурсор на глутатиона, стимулира неговата синтеза и повишава устойчивостта на митохондриите към цитотоксичното действие на активните форми на кислорода (АФК).

Целта на настоящото изследване е да се проучат ефектите на (S-АМе) върху метаболитните и поведенчески нарушения при експериментален модел на метаболитен синдром, предизвикан от високофруктозна диета (ВФД) при плъхове.

МАТЕРИАЛИ И МЕТОДИ

Използвани бяха мъжки плъхове ($n = 21$) порода Wistar с тегло 140 ± 10 g, разделени (след аклиматизация две седмици) в 3 групи: К – контролна; Ф – фруктоза (35% във водата за пиене, 16 седмици); Ф + S-АМе (20 mg/kg, 16 седмици). Всички животни имаха свободен достъп до стандартна храна (нишесте 50%, протеини 20%, мазнини 4,5%, целулоза 5%, стандартни витамини, минерален микс) и вода. Телесната маса бе измервана ежеседмично. В края на експеримента беше проведен тест за разпознаване на обекти (ТРО) за работна памет.

В края на хроничния експеримент бяха взети кръв и органи за изследване под наркоза.

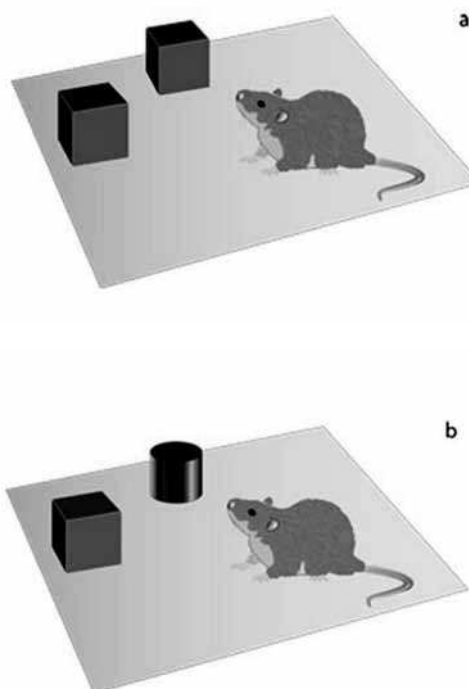
Биохимични изследвания:

- ❖ Крайните продукти на липидното пероксидиране в серум и тъкани – МДА, беше определян чрез метода на Porter (1976), основаващ се на способността на МДА да реагира с тиобарбитурова киселина формирайки цветен комплекс (6).

- ❖ Серумните глюкоза и триглицериди бяха измерени с китове (F. Hoffmann-La Roche Inc).

Тест за разпознаване на обекти (Фиг.1):

Тестът изследва работната памет и се базира на разпознаването на познат и нов обект, които се представят на животното с интервал от 1 ч (7). В деня преди експерименталната сесия плъховете се поставят за 2 мин в арената на отвореното поле ($65 \times 65 \times 40$ см) за привикване към обстановката. Експерименталната сесия се състои от два етапа. В първия етап се предоставя на животното един обект (А) за 5 мин. Вторият етап се провежда 1 ч след първия, като към обект А' (копие на обект А) се добавя нов обект (В) и плъхът се оставя да разглежда двата обекта в продължение на 3 минути. Измерва се общото време, което плъхът прекар-

Фиг.1. Тест за разпознаване на обекти: а- първи опит за разпознаване на нов обект; б- втори опит за разпознаване на познат и нов обект.

ва в изследване на обектите, като насочва носа си на разстояние по-малко от 2 см.

Изчислен беше:

Индекс за разпознаване = $B \times 100 / (B + A)$

Статистическа обработка:

Резултатите са представени като $\pm$ SEM. Използван е ANOVA, последван от Dunnett's multiple comparison post test за определяне на статистическа достоверност. Статистическа значимост беше приемана при $p < 0.05$. Използвана е статистическата програма GraphPad Prism.

РЕЗУЛТАТИ И ДИСКУСИЯ

Получените резултати показват статистически значимо увеличение на ТГ ($p < 0.05$), глюкоза ($p < 0.05$) и нивата на МДА ($p < 0.005$) в групата на ВФД спрямо контролите. Приемането на S-АМе намалява нивата на ТГ ($p < 0.005$) и МДА ($p < 0.001$) спрямо плъховете от група Ф. ВФД предизвиква паметови нарушения като статистически значимо ($p < 0.01$) понижава индекса на разпознаване при животните от група Ф в сравнение с контролната група. Третираните с S-АМе животни на ВФД не показват статистически достоверни паметови нарушения в сравнение с контролната група.

Известно е, че хроничната консумация на фруктоза при животински модели и клинични изследвания предизвиква затлъстяване и "метаболически стрес" в черния дроб(8). Засилената мобилизация на свободни мастни киселини (СМК) от увеличената мастната тъкан, нарушеното им митохондриално и пероксизмално окисление стимулират чернодробните de novo липогенеза и синтез на триглицериди (9). СМК в условия на дислипидемия (високи VLDL и ниски HDL) повишават продукцията на свободни радикали с активиране на липидната пероксидация и увеличение на МДА. Това води до изчерпване на глутатиона (основно в черен

дроб) и намаление на антиоксидантния потенциал (10).

Установената от нас връзката между повишените ТГ, оксидативния стрес и работната памет се поддържа от други автори. Те установяват че инжектирането на ТГ директно в мозъчните вентрикули на мишки води до когнитивни увреждания (обучение и памет)(11).

Предполагаме, че S-АМе като прекурсор на глутатиона потиска оксидативния стрес, подобрява бета-окислението на мастните киселини в черния дроб и намалява синтеза на ТГ.Тези ефекти вероятно имат съществено значение за поддържане мембранната хомеостаза на невралната тъкан и за повишаване устойчивостта на тъканите към цитотоксичното действие на свободните радикали.

В заключение, нашите данни показват, че S-АМе намалява фруктозо-индуцираното увеличение на циркулиращите ТГ, липидна пероксидация и повлиява мозъчните функции като подобрява работната памет изследвана в ТРО.

ЛИТЕРАТУРА

1. Tappy L, Le KA. Metabolic effect of fructose and the worldwide increase in obesity. *Physiol Rev.* 2010; 90: 23-46.
2. Ross AP, Bartness TJ, Mielke JG. A high fructose diet impairs spatial memory in male rats. *Neurobiol Learn Mem.* 2009; 92(3): 410-16
3. Bratoeva K, Bekyarova G, Kiselova Y, Radanova M, Ivanova D. Metabolic changes in experimental model of metabolic syndrom- induced by high- fructose diet in rats. *Scripta Scientifica Medica* 2010; 42(4): 233-235
4. Perlmutter LC, Nathan DM, Goldfinger SH. Triglyceride levels affect cognitive function in noninsulin- dependent diabetics. *J Diabet Complications* 1988; 2(4): 210-13

5. Agrawal R, Gomes- Pinilla F. 'Metabolic syndrome' in the brain: deficiency in omega- 3 fatty acid exacerbates dysfunctions in insulin receptor signalling and cognition. *J Physiol.* 2012; 590(10): 2485-99
6. Porte N, Norton J, Ramdas J. Cyclic peroxidase and thiobarbituric assay. *Biochem Biophys Acta* 1976; 441: 596-599
7. Ennanceur A, Delacour J. A new one- trial test for neurobiological studies on memory in rats. 1: Behavioral data. *Behav Brain Res.* 1988; 31: 47-59.
8. Lim JS, Mietus- Snyder M, Valente A, Schwarz JM, Lustig RH. The role of fructose in the pathogenesis of NAFLD and the metabolic syndrome. *Nat Rev Gastroenterol Hepatol.* 2010; 7(5): 251-264
9. Qureshi K, Abrams GA. Metabolic liver disease of obesity and role of adipose tissue in the pathogenesis of nonalcoholic fatty liver disease. *World J Gastroenterol.* 2007; 13(26): 3540-53
10. Thirunavukkarasu V, Anuradha CV. Influence of lipoic acid on lipid peroxidation and antioxidant defence system in blood of insulin- resistant rats. *Diabetes Obes Metab.* 2004; 6: 200-207
11. Farr SA, Yamada KA, Butterfield DA. Obesity and hypertriglyceridemia produce cognitive impairment. *Endocrinology* 2008; 149(5): 2628-36

Адрес за кореспонденция:

д-р Камелия Братоева
 УНС по патофизиология, Катедра по
 физиология и патофизиология
 Медицински университет
 „Проф.д-р Параскев Стоянов”
 ул. „Марин Дринов”55,9002 Варна
 e-mail: k_brat@abv.bg